

МЕТОД ВПРАВ ЯК ВАЖЛИВИЙ КОМПОНЕНТ ЛІНГВОДИДАКТИКИ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ УКРАЇНСЬКА МОВА

ЗМІНЧАК Н.М.

Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна

Вектор руху сьогочасної вищої освіти виразно спрямований на всебічний розвиток мовлення майбутніх фахівців. Тому спеціальна мовна підготовка студентів має бути тією необхідною складовою професійного усного мовлення, що відповідатиме вимогам сучасного світу та новим освітнім стандартам, що відбиті у Національній доктрині розвитку освіти в Україні та Державному стандарті базової і повної освіти.

Усвідомлення студентами того, що від уміння спеціаліста грамотно спілкуватися з діловими партнерами залежатиме встановлення співробітницьких відносин і, крім того, налагодження його приватних стосунків з оточенням, сприятиме зростанню рівня мотивації під час вивчення дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)». Зі свого боку викладач повинен використовувати допитливість і високу пізнавальну активність студентів для цілеспрямованого розвитку їх особистості.

Для реалізації поставленої мети — сформувати комунікативні уміння й навички — необхідне виконання таких завдань: вивчення основних орфографічних, граматичних, лексичних, орфоепічних, стилістичних норм; створення умов для практичного застосування вивчених мовних норм і правил правопису; формування логічного і системного мислення; поєднання набутих знань фахової термінології з життєвим досвідом та майбутньою діяльністю.

Пошук продуктивних методів вивчення дисципліни здійснюється у межах лінгводидактики. За словами М. Пентилюк: «українська лінгводидактика» – наука, що досліджує зміст, форми, принципи, способи і засоби навчання української мови як рідної і як державної. І хоча вона спирається на загальнодидактичні засади, на яких будується навчання мови взагалі, усе ж має низку особливостей» [1, с.124].

Зважаючи на велику кількість професійних та наукових термінів, що їх повинні засвоїти майбутні фахівці, постає необхідність вироблення шляхів удосконалення якості комунікативної, зокрема термінологічної, компетенції студентів. Аби запам'ятовувати спеціальні терміни на довгочасний строк, необхідно використовувати слухові, зорові, рухомоторні види сприйняття. Надійне засвоєння термінів залежить від частотності вживання їх студентом у власному мовленні, наявності асоціативних зв'язків фахового терміна з

поняттями суміжних наук або життєвим досвідом студента, приналежності терміна до тематичної групи та міцності його зв'язків із контекстом, мовленнєвою ситуацією.

Доцільним є застосування вправ репродуктивного (розкрити змістовий аспект фахового терміна, дібрати терміни до запропонованих визначень, скласти термінологічний словник до тексту з фахового підручника, розкривши змістовий аспект терміна, переказати матеріал попередньої лекції, звертаючи увагу вживання фахової термінології тощо), порівняльно-зіставного (звернути увагу на особливості вимови та правопису терміна в українській мові, доречність використання термінів та професіоналізмів у різних мовленнєвих ситуаціях, нюанси вживання термінів-синонімів у фахових текстах тощо), творчого (за допомогою словника дібрати до термінів синоніми, ввести терміни-синоніми в речення, враховуючи відтінки їх значень, скласти доповідь для методоб'єднання, використовуючи професійну термінологію, скласти діалог виробничої тематики, насичений вашою фаховою термінологією, прочитати текст доповіді, виправивши терміни, що вжиті у невластивому для них значенні тощо) типів.

Більшість із таких вправ наявні в підручниках та посібниках з ділової української мови. Проте дається взнаки стійка домінуюча тенденція до повторення шкільного курсу орфографії, й менше вузьке фахове спрямування лексичного складу завдань з української мови.

Задля формування мовленнєвої фахової компетенції на основі науково-професійної термінології найбільш продуктивним видається використання текстів зі спеціальності, насичених словами, стійкими словосполученнями та граматичними конструкціями, притаманними мові спеціальності. Адже у формі тексту фахові терміни складаються у цілісну комунікативну систему, догідну для використання в певних ситуаціях, а не як комплекс розрізнених лексем.

Завдання викладача полягає у віднаходженні змістовних текстів фахового спрямування та відборі зі значної кількості термінів найбільш уживаних. Проте не варто нехтувати самостійною роботою студента (зокрема, роботою зі словником), адже в такий спосіб відбувається і ознайомлення з термінологією, і набуття навичок користування лексикографічними джерелами.

Доречне поєднання різних видів вправ забезпечить надійне засвоєння студентами фахової термінології.

Література:

1. Пентилюк М. Розвиток української лінгводидактики в контексті державного стандарту базової і повної освіти в Україні // Вісник Львівського університету. Серія: Філологічні науки, 2010. с. 123-130.